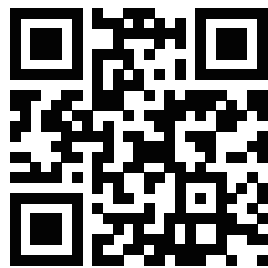

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

สั่งซื้อหนังสือออนไลน์

จัดส่งถึงบ้านสะดวกรวดเร็ว

สั่งซื้อทันที

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

✉ nuph@nu.ac.th **f** สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
☎ 0 5596 8833-8836 **t** [nu_publishing](https://www.facebook.com/nu_publishing)

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

Politics, Economy and Society

101

พิมพ์ครั้งที่ 4

ปรีชา เรืองจันทร์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University Publishing House

www.nu.ac.th/publishinghouse

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ปรัชญา เรื่องจันทร์.

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม = Politics, Economy and Society (ฉบับปรับปรุง).--พิมพ์ครั้งที่ 4.-- พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563.
306 หน้า.

1. การเมือง I. ชื่อเรื่อง.

320

ISBN 978-616-426-161-7

ISBN (e-book) 978-616-426-018-4

สพท. 18

ราคา 290 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2560 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2562 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 จำนวนพิมพ์ 1,500 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่ 1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สาขา ศาลาพระเกี้ยว กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-7000-3
สยามสแควร์ อาคารวิทยกิตติ กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-9881, 0-2255-4433
มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-5
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 044-216131-2
มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 037-393-023, 037-393-036
จัดริ่งจามจรี กรุงเทพฯ โทร. 0-2160-5301
มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0-5446-6799, 0-5446-6800
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. 044-922662-3
สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จุฬาฯ โทร. 0-2218-3979
สาขาหัวหมาก โทร. 02-374-1378

2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-0113

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์
แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2613-3899, 0-2623-6493

- สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0-5394-4990-1
ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0-7428-2980, 0-74282981
ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา โทร. 0-7329-9980

กองบรรณาธิการ

ออกแบบปกและรูปเล่ม

พิมพ์ที่

กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

สรญา แสงเย็นพันธ์

รัตนสุวรรณกรพิมพ์ 3 30-31 ถนนพญาลีโท อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8101

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
<http://www.thaibooksociety.com>

พิมพ์ที่
กระต๊ากคุณภาพ เพื่อผลงานคุณภาพ
กระต๊ากอมสาคาวันดี

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

- ✉ nuph@nu.ac.th สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
 0 5596 8833-8836 [nu_publishing](https://twitter.com/nu_publishing)

คำนิยม

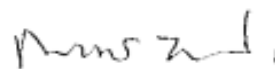
ท่าน ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ เป็นข้าราชการดีเด่น เป็นตัวอย่างในความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีน้ำใจ วินัยเยี่ยมมาตลอด จนสุดท้ายเป็นนักปกครองที่ดีของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด

ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ เคยสอนหนังสือที่ได้รับความนิยมจากลูกศิษย์ อย่างกว้างขวาง เพราะใช้ประสบการณ์ และสามัญสำนึกอธิบาย หลักการทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ดี ทำให้ลูกศิษย์เข้าใจง่ายปฏิบัติได้ถูกต้อง

ระหว่างเป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ได้ร่วมคิด ร่วมสร้าง แนวทางการบริหารมหาวิทยาลัยให้ทุกคนได้มีสติปัญญา และมีความประทับใจ อีกทั้งมีระยะเปลี่ยนผ่าน การบริหารในมหาวิทยาลัยอยู่ระยะหนึ่งทำให้สภามหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งให้ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ เป็นผู้รักษาการอธิการบดี จนฮือฮากันลั่นเมืองว่า ท่านลุยงานปฏิรูปวิธีการทำงานอย่างตรงไปตรงมาแบบนักบริหารมืออาชีพ

หนังสือ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เล่มนี้จะพิมพ์เป็นครั้งที่ 3 แล้ว กระผมพึงมีโอกาสได้อ่าน และชื่นชม ความละเอียด พิถีพิถัน ในเชิงวิชาการของ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ จึงรู้สึก ชื่นชม นับถืออย่างยิ่ง เนื้อหาในบทต่าง ๆ มีทั้งทฤษฎี หลักการ แนวทางปฏิบัติซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้เนื้อหาสาระตามความเป็นจริงที่หลากหลาย ในการพิมพ์ครั้งที่ 3 นี้ มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ยิ่งเพิ่ม ความเข้มข้นในเนื้อหาสาระของการพัฒนาประเทศดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในบทที่ 12 ที่ว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ตามปรัชญาของในหลวง “พ่อของแผ่นดิน” ของเรา ทรงพระราชทานให้ปวงชนชาวไทย มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอแสดงความชื่นชม ยินดี ต่อท่าน ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ที่ได้ทำตำรา การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ไว้เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัยนเรศวร อย่าง “ถูกต้อง เหมาะสม ดีงาม” ตามยุคสมัย

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ดร.กระแส ชนวงศ์

นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนิยม

วิชา “พื้นฐานทั่วไป” ฝึกฝนให้คนเป็นนักปราชญ์ ส่วน “วิชาการเฉพาะ” ฝึกฝนให้คนเป็น
ทรัพยากรมนุษย์สำหรับระบบเศรษฐกิจ คำพูดนี้สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตโต) ได้กล่าวไว้
นานแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาด้านการศึกษาพื้นฐานทั่วไปในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

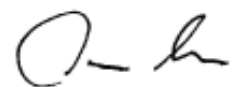
การศึกษาพื้นฐานทั่วไปทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของความเป็นไปของสังคมและ
ของมนุษย์ ทั้งในระดับท้องถิ่นและโลกซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ มิได้มองเห็นสังคมที่
ตนเองอยู่เป็นส่วน ๆ ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปจึงสมควรเป็นผู้มีประสบการณ์ชีวิตกว้างขวางสามารถเข้าใจ
ชีวิตมนุษย์ และเข้าใจโลกเป็นอย่างดี

เมื่อวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชาเป็นเช่นนี้ ตำราเรียนจึงต้องฉายภาพให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราว
ดังกล่าว ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่หนังสือ “การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Politics, Economy and Society)”
ที่เขียนโดยรองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ (อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร ภูเก็ต พิชญ์โลก
และนครสวรรค์ ปัจจุบันเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ประสบความสำเร็จ
อย่างสูงในหน้าที่ความรับผิดชอบ) ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 3 ทำหน้าที่ “สร้างปราชญ์” ได้อย่างชื่นชม

ครั้งหนึ่งผู้เขียนเคยเป็นผู้ร่วมสอนวิชา “มธ.124 การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ” ซึ่งมีเนื้อหา
คล้ายคลึงกันสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้เขียนจึงรู้สึกยินดีเป็นพิเศษที่มีผู้เขียนตำรา
สำหรับวิชานี้ขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่มวลนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในบ้านเรา

ผู้เขียนมั่นใจอย่างยิ่งว่าตำราเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาตลอดจนผู้ใฝ่รู้ทั้งหลายใน
การเข้าใจโลก เนื้อหาและความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่
การเรียนรู้ในศาสตร์ต่างๆ อันเป็นวิชาชีพ

ตำราเล่มนี้ทำหน้าที่จุดไฟแห่งความอยากรู้อยากเห็นมากกว่าที่จะเพียงเติมน้ำ ใส่ถังดังคำกล่าว
ของกวีชาวไอริช (W.B. Yeats; ค.ศ. 1865-1939) ที่ว่า “การศึกษามีใช้เรื่องของการเติมน้ำให้เต็มถัง
หากเป็นเรื่องของการจุดไฟ”

รองศาสตราจารย์ ดร.วารกรณ์ สามโกเศศ

อดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนิยม

หนังสือที่เป็นเอกสารทางวิชาการซึ่งเขียนและเรียบเรียงจากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์จริงที่มีการวิจัยเป็นฐานมีปรากฏอยู่น้อยมากในแวดวงวิชาการ ส่วนใหญ่จะเป็นการเขียนและเรียบเรียงจากการทบทวนวรรณกรรมหรือการวิจัยเอกสารที่มีแนวคิดทฤษฎีรองรับ แต่หนังสือเล่มที่ชื่อ “การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Politics, Economy and Society) เล่มนี้ โดยรองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ เป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าอย่างน้อย 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก เป็นหนังสือที่เรียบเรียงจากประสบการณ์ตรงของผู้เขียนเป็นส่วนใหญ่ จึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง จนต้องมีการพิมพ์เป็นครั้งที่ 3 ในเล่มนี้ เพราะผู้อ่านไม่เพียงแต่ได้ความรู้อย่างเดียว แต่ยังมีสาระเนื้อหาที่ตรงกับประสบการณ์ของผู้อ่านหลาย ๆ คน จึงดูเหมือนเป็นหนังสือที่อ่านสนุกและเข้าใจดีทั่วไป คุณค่าประการที่สองนั้นก็ถือเป็นหนังสือที่เขียนจากเจตนารมณ์ที่บริสุทธิ์ของผู้เขียนที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดความรู้แก่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่แรก จึงเป็นเอกสารที่ดีมีประโยชน์กับนิสิต นักศึกษา ตั้งแต่แรกก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยอีกด้วย ทำให้หนังสือเล่มนี้มีสาระประโยชน์ ช่วยสร้างภูมิปัญญาให้กับเยาวชนตั้งแต่เบื้องต้น จึงขอแสดงความชื่นชมและยินดีในความรู้และความรู้สึกที่รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ได้มอบให้เยาวชนรุ่นหลังในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา เगरังษี

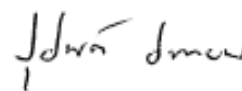
อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนิยม

หนังสือการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Politics, Economy and Society) ที่ ดร.ปรีชา เรื่องจันทร์ ได้เขียนขึ้นฉบับนี้ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงและแต่งขึ้น โดยใช้ประสบการณ์การทำงาน ด้านการปกครอง มีเนื้อหาสาระสำคัญทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้บูรณาการ สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้ พร้อมกับได้ชี้ให้เห็นถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นจากอดีต ถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และกระแสเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพล และผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

แนวความคิดที่ได้นำเสนอในหนังสือฉบับนี้นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะ นิสิตของ มหาวิทยาลัยนเรศวรจะได้รับความรู้ความเข้าใจทั้งความคิดจากเจ้าของทฤษฎี และประสบการณ์จาก การทำงานของ ดร.ปรีชา เรื่องจันทร์ ในฐานะเคยดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดหลายจังหวัด คุณค่า ของหนังสือเล่มนี้จึงเป็นแหล่งรวมความรู้แนวคิดของปรัชญาด้านการบริหารการปกครอง นักเศรษฐศาสตร์ นักการเมือง และนักสังคมจิตวิทยา ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ในระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนของทฤษฎีสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปแบบ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นเป็นหลักการว่าการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ทุกสมัย ทุกสังคมต้อง ยึดหลักความถูกต้อง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วม ความซื่อสัตย์สุจริต และการทำงานมุ่งความสำเร็จของ ส่วนรวมเป็นหลัก

มหาวิทยาลัยนเรศวรขอขอบคุณในความเสียสละของ ดร.ปรีชา เรื่องจันทร์ ที่ได้ เรียบเรียงแต่ง หนังสือฉบับนี้ขึ้น เป็นหนังสือที่มีคุณค่าในการค้นคว้าศึกษาของนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร และสามารถ ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขอย่าง ชาญฉลาด

(ศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ จินายน)

อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนำ

หนังสือการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Politics, Economy and Society) เขียนขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาดำเนินการในรายวิชาเช่นนี้อย่างกว้างขวางอยู่แล้ว เป็นการอำนวยความสะดวกทั้งผู้เรียนและผู้สอน ในการเลือกสรรศึกษาค้นคว้าสาระที่พึงรู้ รวมถึงผู้สนใจใฝ่รู้ทั่วไป สามารถอ่านทำความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการสอดคล้องและสอดคล้องกับสภาวะกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ในการจัดพิมพ์แต่ละครั้ง จึงได้รับการตอบรับจากผู้สนใจเป็นอย่างดี ด้วยเนื้อหาสำนวน และภาษาที่ซนทุกระดับอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ไม่นั้นวิชาการมากเกินไป แต่ประยุกต์ทั้งหลักการ แนวคิด ทฤษฎี บูรณาการกับประสบการณ์ในการปฏิบัติจริงอย่างลงตัว ทำให้เห็นภาพการดำรงอยู่ของคนในสังคม ต้องมองให้รอบด้าน ทั้งภายในและภายนอกอย่างมีสติ จะยึดเพียงทฤษฎีด้านเดียวไม่ได้ ต้องลงลึกถึงความจริง ความดี ความงาม ความถูกต้อง หลอมเป็นคุณธรรม ที่ประชาคมในสังคมนั้น ๆ พึงยอมรับได้ ดังนั้น หนังสือเล่มนี้ จึงมีเป็นแค่ เอกสารในการเรียนการสอนอย่างเดียว ยังเป็นเสมือนคู่มือ หรือ แนวทางในการดำรงตนในสังคมโลกปัจจุบันด้วย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ จะยังประโยชน์สำหรับผู้สนใจใฝ่รู้ทุกท่าน และเสริมพลังในวงวิชาการต่อไป กุศลผลบุญที่บังเกิดจากการศึกษาค้นคว้าทั้งมวล มอบอุทิศแด่นายจวน-นางบุญมา เรื่องจันทร์ บิดา-มารดา ผู้ให้กำเนิดและขัดเกลา บ่มเพาะ ส่องไฟสว่างแห่งปัญญาแก่ผู้เขียน สู้และยืนแกร่ง กลางสังคมได้จวบจนปัจจุบัน ขอขอบคุณคนในครอบครัว คุณปิยธิดา, นาย ป นนทนนท์, นางสาว ป ประภัสสนันท์ เรื่องจันทร์, ภริยา ลูกชาย และลูกสาว คือ พลังเบื้องหลัง แห่งความสำเร็จในชีวิตปรับเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสได้เสมอ

รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรื่องจันทร์

สารบัญ

บทนำ ขอบเขตของการเรียนวิชาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม.....1

บทที่ 1 ความหมายและความสัมพันธ์ของการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม3

ความหมาย..... 3
ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม 5
ประโยชน์ของการศึกษาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม 8
คำถามท้ายบท..... 10

บทที่ 2 การเมืองการปกครองในสังคมมนุษย์ 13

นักปราชญ์การเมือง..... 15
นักปราชญ์การเมืองยุคโบราณ 16
โซเครตีส (Socrates)..... 16
เพลโต (Plato)..... 22
อริสโตเติล (Aristotle)..... 23
นักปราชญ์การเมืองยุคกลาง 25
เซนต์ออกัสติน (St. Augustine)..... 25
ซีเซโร (Cicero)..... 26
นักปราชญ์การเมืองยุคปัจจุบัน 27
นิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli) 27
โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) 28
จอห์น ล็อก (John Locke) 29
มองเตสกีเยอ (Montesquieu) 29
ฌอง ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) 30
จอร์จ วิลเฮล์ม ฟรีดริช เฮเกิล (Georg Wilhelm Friedrich Hegel)..... 31

คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)	32
ขงจื้อ (Confucius).....	33
ฮานเฟย (Han Fei)	35
ระบบการเมืองการปกครองระดับสากล	35
เผด็จการ	36
เผด็จการแบบอำนาจน้อย.....	36
เผด็จการแบบรวมอำนาจสมบูรณ์.....	36
โครงสร้างการปกครองของประเทศเผด็จการ	37
รากฐานหลักการและลักษณะของเผด็จการแบบรวมอำนาจสมบูรณ์.....	38
ปรัชญาเผด็จการ.....	38
ประชาธิปไตย.....	39
รากฐานของประชาธิปไตย.....	39
หลักการของประชาธิปไตย	39
ระบอบผสมผสานประชาธิปไตยกับเผด็จการ	41
ประชาธิปไตยแบบรวมอำนาจ	41
ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย.....	42
ประชาธิปไตยที่เป็นอุดมการณ์	42
ประชาธิปไตยที่เป็นระบอบการปกครอง	43
ประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิต.....	45
จุดเด่นของประชาธิปไตย.....	53
จุดด้อยของประชาธิปไตย	54
ทำไมประชาธิปไตยยังคงล้มเหลวในบางประเทศ.....	55
เปรียบเทียบการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตยและเผด็จการ	56
ระบบการเมืองโลก	58
ระบบการเมืองโลกในยุคสงครามเย็น	58
ระบบการเมืองโลกในยุคหลังสงครามเย็น.....	60
ระบบการเมืองโลกในปัจจุบัน	61

การปกครอง.....	62
รูปแบบการปกครองของอริสโตเติล.....	62
ระบบการปกครองสมัยใหม่.....	63
คำถามท้ายบท.....	65

บทที่ 3 การปกครองของไทย 69

วิวัฒนาการการปกครองของไทย.....	71
การปกครองในสมัยสุโขทัย.....	71
การปกครองสมัยกรุงศรีอยุธยา.....	72
การปกครองสมัยกรุงธนบุรี.....	75
การปกครองสมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	75
การปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	
รัชกาลที่ 5.....	76
การปฏิวัติ พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน.....	77
หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย.....	78
หลักของการรวมอำนาจปกครอง.....	78
หลักของการแบ่งอำนาจการปกครอง.....	80
หลักของการกระจายอำนาจปกครอง.....	82
การบริหารราชการแผ่นดินของไทยปัจจุบัน.....	84
คำถามท้ายบท.....	86

บทที่ 4 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในสังคมมนุษย์ 89

ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์.....	90
ระบบเศรษฐกิจโลก.....	91
ระบบเบเรตตันวู้ดส์.....	91
การขยายตัวการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ.....	94

องค์กรระดับโลกที่เกิดขึ้นใหม่ BRIC	95
จุดเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจศตวรรษที่ 19	96
ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	99
อุปสงค์ อุปทาน และความยืดหยุ่น	101
ความหมายของอุปสงค์	101
ชนิดของอุปสงค์	101
กฎของอุปสงค์	102
ตัวกำหนดอุปสงค์	107
ความหมายของอุปทาน	109
กฎของอุปทาน	109
ตัวกำหนดอุปทาน	111
ความยืดหยุ่น	113
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทาน	113
ปัจจัยอื่นคงที่	114
คำถามท้ายบท	116
บทที่ 5 ระบบเศรษฐกิจในสังคมโลก	119
แนวคิดระบบเศรษฐกิจ	119
ระบบเศรษฐกิจในสังคมมนุษย์	120
ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม	121
ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม	122
ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์	123
ระบบเศรษฐกิจแบบผสม	124
การตลาด	125
ประเภทของตลาด	126
ตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์	126
ตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์	126

ลักษณะของตลาด	127
ลักษณะของตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์.....	127
ลักษณะของตลาดผูกขาด	128
ลักษณะของตลาดผู้ขายน้อยราย	128
ลักษณะของตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด	128
พฤติกรรมผู้บริโภค	129
ประเภทของการบริโภค	129
ปัจจัยที่กำหนดการบริโภค.....	129
พฤติกรรมของผู้บริโภค	130
หน่วยเศรษฐกิจ	132
กิจกรรมในระบบเศรษฐกิจ.....	133
การผลิต	133
วิวัฒนาการของการผลิต.....	133
กระบวนการผลิต.....	134
ปัจจัยการผลิต	135
ทฤษฎีการผลิต	136
องค์กรธุรกิจ	137
เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน	142
คำถามท้ายบท.....	144

บทที่ 6 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย..... 147

ระบบเศรษฐกิจไทย.....	147
ความหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ	149
จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ	150
ลักษณะของประเทศกำลังพัฒนา ประเทศกึ่งพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้ว	151
เศรษฐกิจไทยดั้งเดิม.....	152
จุดเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจประเทศไทย.....	153

สนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. 2398	153
เศรษฐกิจไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2398-2503.....	154
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศไทย	156
ประเทศไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	162
ประเทศไทยกับบริบทในอาเซียน	165
คำถามท้ายบท.....	168
บทที่ 7 ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม.....	171
แนวความคิดการเกิดสังคมมนุษย์.....	171
แบบแผนการดำรงชีวิตมนุษย์.....	173
ลักษณะของสังคมมนุษย์	174
สังคมชนบท	175
ลักษณะสำคัญของสังคมชนบท.....	176
สังคมเมือง	176
ลักษณะสำคัญของสังคมเมือง.....	176
เปรียบเทียบสังคมชนบทและสังคมเมือง.....	177
หน้าที่ของสังคม	179
คำถามท้ายบท.....	182
บทที่ 8 การจัดระเบียบสังคมและการขัดเกลาทางสังคม.....	185
วิวัฒนาการทางสังคม	185
มูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม.....	187
องค์ประกอบสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม	187
บรรทัดฐานทางสังคม.....	188
สถานภาพ.....	195
บทบาท.....	198
การขัดเกลาทางสังคม	200

ความสำคัญของการขีดเคลาทางสังคม	201
วิธีการขีดเคลาทางสังคม	202
เครื่องในการขีดเคลาทางสังคม	204
ตัวแทนในการขีดเคลาทางสังคม	205
วัยที่จำเป็นต่อการขีดเคลา	208
คำถามท้ายบท.....	210

บทที่ 9 สถาบันทางสังคมกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม 213

สาเหตุที่มนุษย์อยู่รวมกลุ่มเป็นสังคม.....	213
องค์ประกอบของสังคม	214
กลุ่มคนในสังคม	215
สถาบันทางสังคม.....	215
สถาบันครอบครัว.....	215
สถาบันศาสนา	216
สถาบันทางการศึกษา	216
สถาบันเศรษฐกิจ	217
สถาบันการเมืองการปกครอง	217
สถาบันนันทนาการ.....	217
สถาบันสื่อสารมวลชน.....	217
หน้าที่ของสถาบันทางสังคม	218
องค์ประกอบของสถาบันสังคม.....	219
สังคมไทย : อดีต-ปัจจุบัน.....	220
สังคมไทยดั้งเดิม	220
กำเนิดราชอาณาจักรไทย.....	220
พัฒนาการของสังคมไทย	221
สังคมไทยสมัยใหม่	221
ลักษณะสังคมไทย	223
เอกลักษณ์สังคม.....	223

เอกลักษณ์ไทย.....	224
ค่านิยมในสังคมไทย	224
คำถามท้ายบท.....	228

บทที่ 10 การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลกระทบต่อการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ

และสังคมไทย.....	231
ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง.....	231
ทำไมต้องเปลี่ยนแปลง.....	232
ปัจจัยขับเคลื่อนโลกเปลี่ยนแปลง.....	233
การเปลี่ยนแปลงในประเทศไทย.....	234
ประเทศไทยปัจจุบันกับความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง	234
คำถามท้ายบท	239

บทที่ 11 รสนิยม..... 243

ความหมาย	243
ความสำคัญ.....	244
หลักธรรมมาภิบาล.....	244
องค์ประกอบของหลักธรรมมาภิบาล.....	245
ธรรมมาภิบาลกับทศพิธราชธรรม.....	246
คำถามท้ายบท	251

บทที่ 12 เศรษฐกิจพอเพียง..... 255

ปฐมบท.....	255
กษัตริย์นักปราชญ์.....	256
พอเพียงคือพันทุกข์.....	257
เศรษฐกิจพอเพียง	261

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	263
เป้าประสงค์	263
องค์ประกอบสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	264
กระบวนการขั้นตอน	267
เงื่อนไขความสำเร็จตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	268
สรุป	272
คำถามท้ายบท	273
บรรณานุกรม	276
ดัชนี.....	281

บทนำ

ขอบเขตของการเรียนวิชาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นวิชาพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นมนุษย์มีอาจหลีกเลี่ยงจากการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ เพราะมนุษย์คือสัตว์การเมือง (Political Animal) มนุษย์คือสัตว์เศรษฐกิจ (Economic Animal) และมนุษย์คือสัตว์สังคม (Social Animal) นั่นเอง

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจำแนกเนื้อหาในการสอนเน้นประเด็นหลัก ได้แก่

1. การเมืองการปกครอง เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับวิถีการเมือง การปกครอง ระบบการเมือง ระบบการปกครอง เผด็จการ ประชาธิปไตย การบริหารราชการแผ่นดิน การรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ

2. เศรษฐกิจ อธิบายให้เห็นภาพลักษณะสำคัญของเศรษฐกิจทั้งมหภาคและจุลภาค เน้นที่อุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) เศรษฐกิจพื้นฐานในชีวิตประจำวันของมนุษย์เชื่อมโยงถึงเศรษฐกิจระดับสากล

3. สังคม อธิบายความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม บรรทัดฐานทางสังคม จารีต ประเพณี วัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม บทบาททางสังคม สถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม รวมถึงเอกลักษณ์ของไทยและค่านิยมของสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

4. การเปลี่ยนแปลงของโลก ตอบคำถามทำไมต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด หรือปฏิบัติเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในยุคโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ อธิบายถึงภาพผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลต่อการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมด้วย

5. หลักธรรมาภิบาล ได้ตอบคำถามพื้นฐานของคนในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาลเกื้อกูลกันด้วยระบบคุณธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ งานบริการสาธารณะต่าง ๆ ต้องอาศัยการจัดการโดยระบบธรรมาภิบาล

6. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นพื้นฐานสำคัญของมนุษย์และองค์กรที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต้องยึดในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีเงื่อนไขในผลสัมฤทธิ์และพร้อมก้าวไกลสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้

ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่า การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นวิชาพื้นฐานสำหรับมนุษย์ทุกคนที่จะต้องยืนอยู่ในสังคม ต้องอยู่ในวังวนของการเมืองที่แสวงหาอำนาจ รักษาอำนาจ และใช้อำนาจมีหยุดหย่อน รวมทั้งแข่งขันเพื่อได้มาซึ่งอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงวิธีการได้มาว่าจะมีคุณธรรมหรือไร้คุณธรรม มนุษย์ต้องอยู่ในระบอบการปกครองทั้งที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม มนุษย์ต้องประกอบอาชีพ ต้องรู้จักความต้องการซื้อ ความต้องการขาย ปัจจัยในการผลิต องค์กรประกอบของธุรกิจกระบวนการในการผลิต ผู้บริโภค แหล่งวัตถุดิบในการผลิต รวมถึงการกระจายสินค้า การจัดเก็บภาษีอากร เศรษฐกิจส่วนบุคคล และเศรษฐกิจโลก มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เป็นสังคม ต้องมีบรรทัดฐานทางสังคม สถานภาพบทบาททางสังคม กฎ กติกา จารีต ประเพณีที่จะอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขโดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม เหล่านี้คือพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้ เพื่ออยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกัน และก้าวเดินไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน ในกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลง

บทที่ 1

ความหมายและความสัมพันธ์ของการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม

มนุษย์เกิดมาในโลกแห่งความเป็นจริงที่มีอาจปลอดจากการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมได้ นับเริ่มแต่สี่มตาตุโลกอยู่รอดเป็นสถานะบุคคลตามกฎหมายในสถาบันครอบครัวที่มีการขัดเกลาทางสังคมแตกต่างกันไป ทุกคนในสังคมต้องประกอบอาชีพในวัยอันควร เพื่อดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับวิถีสังคมและความถนัดทางเศรษฐกิจของแต่ละคนภายใต้กรอบนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งรัฐ ซึ่งผ่านกระบวนการพิจารณาทางการเมืองมาอย่างดีแล้ว โดยตั้งผลลัพธ์อยู่ที่ประโยชน์สุขของมหาชนนั่นเอง การศึกษาหลักวิชาจำเป็นต้องเข้าใจในความหมายของคำต่าง ๆ เสียก่อน จึงขออธิบายความหมายของการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมสั้น ๆ โดยสังเขป เพื่อความเข้าใจตรงกันและง่ายในการศึกษาต่อไป

ความหมาย

1. การเมือง เพลโต (Plato) (สมบัติ อารังธัญญวงศ์, 2556, หน้า 5) อธิบายว่าการเมืองคือสิ่งที่นครรัฐได้กระทำและอาจกระทำเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบสังคม นโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ อันเป็นอำนาจสูงสุดของรัฐที่ได้กระทำทั้งให้คุณ ให้โทษ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

สมบัติ อารังธัญญวงศ์ (2556, หน้า 4-6) ให้นิยามของการเมืองว่าความหมายการเมืองขึ้นอยู่กับความเข้าใจ การอบรม การหล่อหลอมขัดเกลา และประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งมองได้หลายมิติ เป็นเรื่องของอำนาจนิยม เรื่องของผู้ปกครอง การเปลี่ยนแปลง การแสวงหาอำนาจและการช่วงชิงอำนาจ และการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่ปราศจากกติกากการเมืองที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมหมายถึงการจัดสรรอำนาจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

วิศาล ศรีมหาวโร (2556, หน้า 69) นิยามการเมืองว่าหมายถึงการแข่งขัน การช่วงชิงอำนาจในการจัดสรรประโยชน์อย่างเป็นธรรม ยุติธรรม เสมอภาค ทั้งตนเอง กลุ่มชน และสาธารณะ รวมถึงอำนาจเพื่อความอยู่ดีกินดีมีสุขอย่างยั่งยืนของประชาชน

จรรยา สุภาพ (2514, หน้า 3-4) สรุปความหมายของการเมืองว่าเป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและการปกครองเป็นประการสำคัญ ลักษณะของการเมืองต้องมีการปกครอง มีรัฐบาล มีการใช้อำนาจ กฎ กติกา ข้อบังคับ โดยมีความปรารถนาให้ได้มาซึ่งอำนาจ

ดาณูภา ไชยพรธรรม (2537, หน้า 25-26) การเมือง คือ การที่ผู้มีอำนาจในการปกครองจะต้องเป็นผู้จัดสรรประโยชน์ใด ๆ ให้เกิดขึ้นกับคนทุกกลุ่ม ทุกชนชั้นในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ลงตัวด้วยความสมัครใจของคนในสังคมนั้น ๆ ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งใด ๆ ที่รุนแรงเกินกว่าจะแก้ไขได้

สำหรับผู้เขียน การเมือง หมายถึง กระบวนการแสวงหาอำนาจ การใช้อำนาจ และการรักษาอำนาจเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน

1. การปกครอง วิศาล ศรีมหาวโร (2556, หน้า 69) นิยามว่า การปกครอง หมายถึง การใช้อำนาจที่มีผลบังคับใช้ทางการเมือง หรือเป็นการบริหารงานทางการเมือง เป็นการบริหาร การวางระเบียบหรือกฎเกณฑ์ เพื่อความสงบสุขของสังคมโดยอาศัยอำนาจทางการเมือง

สำหรับผู้เขียน การปกครอง หมายถึง กระบวนการบริหารงานปกครองเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชน

2. เศรษฐกิจ ณรงค์ โพธิ์พฤชานันท์ (2555, หน้า 10) นิยามว่า เศรษฐกิจ คือ เรื่องราวเกี่ยวกับการทำมาหากินของมนุษย์ ส่วนสุदारัตน์ พิมลรัตน์กานต์ (2557, หน้า 28) ให้ความหมายของเศรษฐกิจคือ การบริหารทรัพยากรของชุมชนหรือประเทศ รวมถึง การผลิต การบริโภค การขาย การตลาด

สำหรับผู้เขียน เศรษฐกิจ หมายถึง กระบวนการผลิตสินค้า การแลกเปลี่ยนสินค้า การบริโภค การกระจายผลผลิต การกระจายรายได้ การตลาดทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค

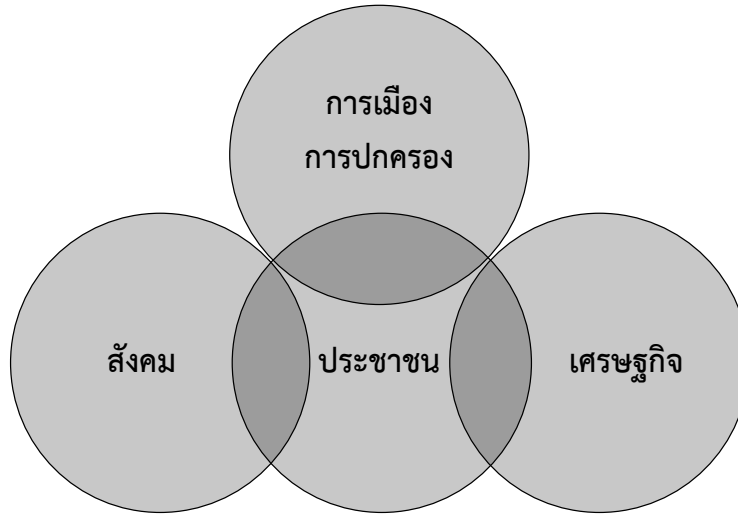
บทที่ 2

การเมืองการปกครองในสังคมมนุษย์

การเมืองการปกครองเป็นเรื่องใกล้ตัวโดยที่มนุษย์รวมตัวเป็นกลุ่มสังคม มีผู้คนหลากหลาย จำเป็นต้องมีกฎ กติกา เป็นกรอบในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และจำเป็นต้องมีผู้นำทำหน้าที่ปกครอง ควบคุมดูแลให้สังคมดำเนินไปอย่างเรียบร้อย จึงมีการกำหนดระบบการปกครองขึ้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้กับการใช้อำนาจปกครองซึ่งเป็นอำนาจทางการเมืองนั่นเอง โดยที่การศึกษานั้นจะแบ่งเป็นสามยุค คือ ยุคโบราณ ยุคกลาง และยุคปัจจุบัน โดยการนำเสนอแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองที่สำคัญบางท่านในแต่ละยุคพอเข้าใจเป็นแนวทางประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันในสังคมอย่างมีสติต่อไป

มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง (Political Animal) เป็นสัตว์โลกที่อยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้องรวมกันอยู่เป็นหมู่คณะเพื่อความปลอดภัยของตน เมื่ออยู่รวมกันเป็นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีกฎ กติกา มีวินัย เพื่อจัดระเบียบ ชุมชน มีองค์กรหรือสถาบันทางสังคมคอยช่วยขัดเกลาจนเกิดประเพณี วัฒนธรรม สร้างบรรทัดฐานทางสังคม มีบทบาทสถานภาพ และวิถีชีวิตแตกต่างกันไปแต่ละชนเผ่า สร้างวิธีการทำมาหากิน พัฒนารูปแบบ เป็นธุรกิจเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงจากส่วนบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนถึงระดับสากล มีการผลิต การค้าขาย การตลาด กลไกราคา การใช้แรงงาน แหล่งเงินทุน พัฒนาระบบสาธารณูปโภค การบริโภค การดูแลรายรับ รายจ่าย การออม โดยมีระบบการเมืองกำหนดนโยบายแห่งรัฐ และบอกถึงทิศทางเดินของรัฐจะก้าวสู่สังคม

ที่เปลี่ยนแปลงอย่างไร ใช้ระบบการปกครองนำนโยบายฝ่ายการเมืองไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมมีอาจแยกจากกันได้ ทั้งนี้ โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ที่ได้รับผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวของสามห่วงสำคัญนี้ (แผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 ความสัมพันธ์การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

การเมืองเป็นการแสวงหาอำนาจ การใช้อำนาจ และการรักษาอำนาจการเมือง มีสอดแทรกอยู่ในทุกมิติขององค์กร แม้ในตัวบุคคลบางสถานการณ์ที่ต้องใช้กลยุทธ์ทางการเมืองที่จะทำให้สถานการณ์ต่าง ๆ คลี่คลายในทางที่ดีขึ้น หรือใช้วิธีการเมืองแก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ โดยอาศัยความสัมพันธ์เฉพาะตัว หรือความสามารถเฉพาะตัวบุคคล กลุ่มคน ในการเชื่อมโยงกับอีกฝ่ายได้ในสังคมโลกประเทศต่าง ๆ ในระดับสากลต่างใช้วิธีการเมืองในการเชื่อมโยงทางไมตรีต่อกันทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพื่อความอยู่รอดของประเทศตน ยกตัวอย่างประเทศไทยสมัยที่มีการล่าอาณานิคมจากประเทศมหาอำนาจตะวันตก ด้วยพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยทรงนำวิธีการเมืองระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้จนไทยรอดพ้นวิกฤตและคงเป็นไทยถึงปัจจุบัน หรือการที่ ฯพณฯ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ได้เปิดสัมพันธ์ไมตรีเป็นทางการกับประเทศจีนคอมมิวนิสต์ในปี พ.ศ. 2518 ถือเป็นการใช้วิธีการเมืองนำประเทศรอดพ้นวิกฤตคุกคามจากต่างชาติเช่นกัน

บทที่ 3

การปกครองของไทย

ไทยเป็นชาติเก่าแก่ชาติหนึ่งในบรรดาชาติผิวเหลืองด้วยกัน ประเทศไทยแต่เดิมมีชื่อเรียกว่า สยาม (Siam) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เรียกประเทศสยามเป็นครั้งแรก ในการให้สัตยาบันหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างไทยกับอังกฤษเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2399 ครั้นต่อมารัฐบาลในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สยาม” เป็น “ไทย” โดยประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยมใช้ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 ว่า โดยที่ชื่อของประเทศนี้มีเรียกกันเป็นสองอย่างคือไทยและสยาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมเรียกว่า ไทย รัฐบาลจึงเห็นเป็นการสมควรถือเป็นรัฐนิยมใช้ชื่อประเทศให้ต้องตามชื่อ เชื้อชาติ และความนิยมของชาวไทย คือ ประเทศ ประชาชน และสัญชาติ ให้ใช้ว่า “ไทย” ส่วนในภาษาอังกฤษ ประเทศให้ใช้ว่า “Thailand” ส่วนประชาชนและสัญชาติให้ใช้ว่า “Thai” (สมพงศ์ เกษมสิน, 2515, หน้า 2)

ชนชาติไทยมีเชื้อสายสืบเนื่องมาจากพวกมองโกล กล่าวกันว่าแหล่งกำเนิดของชาติไทยอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศจีนแถบภูเขาอัลไต อาณาจักรแห่งแรกของไทย คือ เมืองลุ่มบริเวณต้นแม่น้ำเหลือง ปัจจุบันคือแคว้นลุ่มเจา ต่อมาพลเมืองมากขึ้น การทำมาหากินอึดคัดขัดสน

ประกอบกับถูกจีนซึ่งเป็นชนชาติใหญ่ในบริเวณนั้นรุกรานจึงถอยลงมาทางใต้แถบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงหรือยั้งจื่อ ส่วนอีกพวกหนึ่งซึ่งมีทรัพย์สินและที่ดินมากไม่สะดวกในการโยกย้ายก็กระจัดกระจายอยู่ในแผ่นดินถิ่นเดิม ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 764-808 ประเทศจีนเกิดสงครามใหญ่ในแผ่นดินจีนเรียกว่าสงครามสามเส้า ที่รู้จักกันทั่วไปว่า สมัยสามก๊ก ความอ่อนแอของจีนทำให้คนไทยรวบรวมกำลังกันตั้งอาณาจักรขึ้นปกครองตนเองเรียกว่า “อาณาจักรน่านเจ้า” มีเมืองแสด (ตาลีฟู) เป็นราชธานี ตกราวปี พ.ศ. 1192 มีพระเจ้าแผ่นดินทรงพระนามว่า “สิณุโล” และต่อมามีพระเจ้าแผ่นดินอีกพระองค์หนึ่งทรงพระนามว่า “พ่อขุนบรมหรือพ่อโถ่ง” มีอำนาจมาก และได้สร้างอาณาจักรแห่งนี้ให้มีความเจริญรุ่งเรืองไพศาล

ส่วนไทยที่อพยพลงมาทางใต้ได้แยกออกเป็น 2 ทาง คือ พวกที่ลงมาทางแม่น้ำสาละวินหรือแม่น้ำคงคาตอนเหนือของพม่าเรียกว่า “ไทยใหญ่” หรือ รัฐฉาน และที่เลยเข้าไปในอินเดียตั้งอาณาจักรขึ้นเมื่อราว พ.ศ. 1772 เรียกว่า “ไทยอาหม” อีกพวกหนึ่งที่อพยพตามลุ่มแม่น้ำโขงอยู่ในแคว้นตังเกี๋ย สิบสองจุไทย หัวพันทั้งห้าทั้งหกเรียกว่า “ไทยน้อย” ชาวไทยที่อพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนซึ่งเป็นประเทศไทยปัจจุบันนี้เป็นพวกที่แผ่กระจายมาจากลุ่มแม่น้ำโขง คืออาณาจักรฝั่งแม่น้ำโขงเรียกว่า ล้านช้าง เพราะมีช้างมาก ตั้งราชธานีอยู่ที่เชียงแสน

เรื่องราวเกี่ยวกับชาติไทยตอนนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงนิพนธ์ไว้ว่า “ไทย” เราชาวสยามอยู่ในพวกไทยน้อย แรกมาตั้งภูมิลำเนาต่อลงมาทางใต้โดยลำดับจนถึงแขวงสิบสองปันนาและล้านช้าง บางพวกที่ข้ามแม่น้ำโขงลงมาอยู่ในแขวงล้านนา และมีบางพวกเลยลงมาจนถึงแดนเมืองสุโขทัย เมืองลพบุรี ตลอดจนเมืองอุทอง ตั้งแต่ในสมัยเมื่อพวกมอญและขอมยังปกครองอยู่ข้างฝ่ายเหนือและขอมอีกพวกหนึ่งยังปกครองอยู่ข้างฝ่ายใต้ ทำให้มีจำนวนไทยทั้งที่อพยพและมาเกิดใหม่ในประเทศนี้มากขึ้นเป็นลำดับ ครั้นถึงสมัยเมื่ออำนาจมอญและขอมเสื่อมลงด้วยกัน พวกไทยที่ลงมาตั้งอยู่ในแขวงสุโขทัยก็ตั้งตัวเป็นอิสระขึ้นตาม พวกไทยในแขวงล้านนาตั้งเมืองชัยปราการอันอยู่ในแขวงจังหวัดเชียงแสน (ปัจจุบันคืออำเภอเชียงแสน เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงราย) เป็นที่มั่น แล้วลงมาสร้างเมืองเชียงรายเป็นราชธานี พยายามปราบปรามพวกมอญและขอม ขยายขอบเขตลงมาทางเมืองหริภุญชัย (คือ เมืองลำพูน) แล้วมาสร้างเมืองเชียงใหม่เป็นราชธานี อาณาจักรเชียงแสนเป็นแคว้นหนึ่งของไทย ต่อมาพระเจ้าฟ้างคราชซึ่งประทับอยู่ ณ เวียงสืทอง พระองค์มีพระราชโอรสที่ปรีชาสามารถ ทรงพระนามว่า พระเจ้าพรหม ซึ่งสามารถเอาชนะขอมได้และแผ่อำนาจเขตมาจนถึงเมืองเซลิยง พระราชาธิบดีกิจของพระเจ้าพรหมมีส่วนกระตุ้นจิตใจชาวไทยให้รักชาติและเข้มแข็งขึ้น (สมพงษ์ เกษมสิน, 2515, หน้า 2) จนกระทั่งสามารถก่อตั้งชาติไทยได้สืบมา โดยพ่อขุนบางกลางท่าวและพ่อขุนผาเมืองได้รวบรวมไพร่พล

บทที่ 4

แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในสังคมมนุษย์

มนุษย์เกิดมาต้องกิน ต้องดื่มน เพื่อความอยู่รอด การกิน การดำเนินชีวิต เพื่อความอยู่รอดนี้ ต้องทำงาน เป็นการดำเนินชีวิตที่อยู่ในวังวนของเศรษฐศาสตร์ การทำมาหากิน การประกอบอาชีพ ดังนั้น การศึกษาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในสังคมมนุษย์ คือการศึกษาเรื่องการผลิต การลงทุน การแลกเปลี่ยน การซื้อขาย และการบริโภค ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์จะมีชีวิตอยู่ได้ต้องกิน ต้องใช้ ต้องทำงาน ต้องแสวงหา เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของตน

เศรษฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์แต่ละคนได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “เศรษฐศาสตร์” กันมาก พอสรุปได้ 2 แนวคิด คือ

1. สวัสดิการทางเศรษฐกิจของมนุษย์ เช่น คุณภาพชีวิตของสังคม ชั่วโงมพักผ่อนของมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม
2. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น “เศรษฐศาสตร์” จึงหมายถึง วิชาว่าด้วยการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด มาผลิต หรือใช้บำบัดความต้องการของมนุษย์ซึ่งไม่มีที่สิ้นสุด โดยการผลิตต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดมากที่สุด (สมลักษณ์ สันติโรจนกุล, 2555, หน้า 1-2)

เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Micro Economics) เป็นการศึกษาเศรษฐกิจของส่วนย่อยเกี่ยวกับบุคคล หน่วยผลิต หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ศึกษาการบริโภค การผลิตของบุคคล หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macro Economics) เป็นการศึกษาเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ เช่น รายได้ประชาชาติ การบริโภค การออม และการลงทุนระดับประเทศ

ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ การผลิตอย่างมีคุณภาพทุกหน่วยผลิต รวมถึงการบริหาร การปกครองประเทศที่มีประสิทธิภาพ ย่อมต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์กำหนดทิศทาง ติดตามความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจโลก เศรษฐกิจประเทศ เศรษฐกิจขององค์กรทั้งธุรกิจและการเมือง การปกครอง กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์โดยตรง เช่น

- 1. กลุ่มผู้บริโภค** การวางแผนการใช้จ่าย การออมอย่างไร จึงให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ดีกินดี ตัดสินใจลงทุนอย่างไรจะได้ผลตอบแทนสูง เลือกบริโภคอย่างไรจะได้สินค้ามีคุณภาพคุ้มกับเงินที่จ่ายไป
- 2. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ** ทุกแขนงอาชีพต้องรู้ความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจเพื่อใช้ในการตัดสินใจลงทุน ทำการค้าขายทั้งธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ เพราะปกติผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต เลือกที่จะผลิตสินค้าที่ใช้ต้นทุนต่ำเพื่อผลกำไรสูงสุด
- 3. กลุ่มผู้บริหาร** ภาคเอกชนต้องบริหารองค์กร ต้องเลือกผลิต รวมทั้งควบคุมปริมาณการผลิต ตามความต้องการของตลาด เพื่อผลกำไรสูงสุดขององค์กร ภาครัฐต้องกำกับนโยบายบริหารประเทศ การเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจของประเทศต้องแข่งขันเศรษฐกิจในเวทีตลาดโลกได้ เศรษฐกิจจึงจะมั่นคงมีเสถียรภาพ
- 4. กลุ่มผู้ผลิตปัจจัยการผลิต** จะรู้ทิศทางในการผลิตว่าตลาดโลกต้องการอะไร การผลิตปัจจัยการผลิตพื้นฐานออกมาจะได้ราคาคุ้มต้นทุนที่ลงทุนไป เช่น ปัจจัยการผลิตพื้นฐานด้านการเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด สับปะรด ลำไย มะม่วง ฯลฯ

บทที่ 5

ระบบเศรษฐกิจในสังคมโลก

ระบบเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงสอดรับกับการเชื่อมโยงทางสังคม จากครอบครัวสู่ชุมชน ถึงระดับประเทศ และก้าวสู่ระดับสากลเชื่อมโยงกันทั่วโลก เป็นความสัมพันธ์ที่มีแบบแผน ผ่านกระบวนการคิดสร้างสรรค์โดยมนุษย์ในแต่ละกลุ่ม แต่ละชาติ ซึ่งเป็นระบบ เศรษฐกิจหนึ่ง ๆ นั้นจะประกอบด้วยผู้ผลิต ผู้บริโภค โดยมีรัฐบาลทำหน้าที่ควบคุมกลไกต่าง ๆ ให้ดำเนินไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในภาพรวม ทำให้คนในสังคมนั้น ๆ มีรูปแบบการบริโภค การผลิต การประกอบอาชีพ การแสวงหารายได้ที่เหมาะสม ซึ่งระบบเศรษฐกิจนั้นมีพลวัตที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

แนวคิดระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจมีหน้าที่เสมือนผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดในสังคมหรือประเทศนั้น ๆ เนื่องจากทรัพยากรของประเทศมีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการสินค้าและบริการของประชาชนมีอยู่มากมายไม่จำกัด จึงไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการทุกอย่างของประชากรได้ ดังนั้นระบบเศรษฐกิจจะทำหน้าที่แก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 3 ประการด้วยกัน กล่าวคือ ตัดสินว่าจะผลิตสินค้าและบริการเหล่านั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และสุดท้ายตัดสินว่าจะจำหน่ายจ่ายแจกสินค้าและบริการที่ผลิตได้ไปยังใคร เพื่อให้ได้ประโยชน์ที่คุ้มค่ามากที่สุด

ระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมหรือระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพ เป็นวิธีการผลิตที่เป็นไปตามที่เคยทำมาแต่โบราณโดยไม่เปลี่ยนแปลง มีการปรับปรุงเทคโนโลยีตามยุคสมัย เป็นระบบเศรษฐกิจเล็ก ๆ เช่น การหาของป่า การล่าสัตว์ การเก็บพืชผลในป่ามาบริโภค การแลกเปลี่ยนสินค้า การจำหน่ายในชุมชนพื้นที่เท่านั้น วงจรชีวิตเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมจึงเรียบง่ายไม่สลับซับซ้อนอะไร เช่น การเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ทำสวน การประมง

ระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผน ถึงจุดที่โลกเปลี่ยนแปลงไป ประชากรมากขึ้น มีรัฐบาลปกครอง จึงเกิดระบบเศรษฐกิจที่มีการจัดการ มีการวางแผนการผลิตสินค้า การตลาด เกิดการค้าขายทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลเข้ามามีบทบาทในการกำกับ กำหนดนโยบายบริการจัดการธุรกิจให้เกิดความเสมอภาคเป็นธรรมในสังคม

ระบบเศรษฐกิจในสังคมมนุษย์

เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ในโลกมีรูปแบบการปกครอง จารีต ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมแตกต่างกัน การรวมตัวกันเป็นกลุ่มสถาบันเศรษฐกิจ จึงมีกฎเกณฑ์และนโยบายที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในแต่ละประเทศจึงเลือกระเบียบแบบแผนและแนวทางการปฏิบัติในทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับการปกครอง ระบบเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารประเทศที่จะเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในประเทศของตน เพราะระบบเศรษฐกิจแต่ละรูปแบบก็จะมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายของแต่ละประเทศจะเลือกกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินไปในระบบเศรษฐกิจนั้น บางประเทศปล่อยให้เอกชนเข้ามาผลิตได้อย่างเสรีโดยมีกลไกราคาเป็นตัวจัดสรร หรือกระจายสินค้าและบริการไปยังกลุ่มผู้บริโภค แต่บางประเทศกำหนดให้รัฐบาลเข้ามาวางแผนในการจัดสรรทรัพยากรไปยังผู้บริโภค ส่วนบางประเทศก็มีการใช้ทั้งสองอย่างผสมกันด้วยเหตุดังกล่าว นักเศรษฐศาสตร์จึงจำแนกระบบเศรษฐกิจออกไปตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศทั่วโลกดำเนินการ ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ แยกได้ดังต่อไปนี้ (ณรงค์ โปธิ์พฤษานันท์, 2555, หน้า 65-72)

1. ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Free Enterprise Economic System)
2. ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (Socialistic Economic System)
3. ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์ (Communism Economic System)
4. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economic System)

บทที่ 6

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยแต่อดีตถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านการประกอบอาชีพของประชาชน ด้านการค้า การลงทุนตั้งแต่การผลิตสินค้าเพื่อการแลกเปลี่ยนผลิตเพื่อการบริโภค จนถึงการผลิตเพื่อจำหน่ายและการค้าขายระหว่างประเทศ รวมถึงภาพรวมของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมีแบบแผน ซึ่งพัฒนาโดยลำดับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยฉบับแรก (พ.ศ. 2504-2509) จนถึงปัจจุบัน

ระบบเศรษฐกิจไทย

เมื่อเราได้พิจารณาระบบเศรษฐกิจดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศที่เป็นประชาธิปไตยที่กำลังพัฒนาส่วนมากอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่เน้นระบบทุนนิยม รวมถึงประเทศไทยด้วย ทั้งนี้ รัฐบาลและเอกชนต่างก็มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของทรัพยากรและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เอกชนยังคงมีแรงจูงใจในการผลิต โดยอาศัยกลไกราคาและการควบคุมจากรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจและควบคุมประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

พิจารณาแล้วเราจะเห็นเศรษฐกิจไทยนั้นเป็นระบบเศรษฐกิจแบบผสมเน้นทางทุนนิยม หรือที่เรียกว่า “ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมใหม่” กล่าวคือ เอกชนยังมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต่าง ๆ มีสิทธิเสรีภาพในการผลิตและการบริโภค รัฐบาลจะเป็นผู้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประสานนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐบาล รวมทั้งกำหนดวิธีการให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างรัฐบาลและเอกชนสอดคล้องกัน รัฐบาลจะเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมทางเศรษฐกิจเท่าที่จำเป็นเท่านั้น รัฐบาลและเอกชนจะรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจว่าจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร ส่วนรัฐบาลจะดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ ความสงบภายใน และการให้ความยุติธรรม เช่น กิจกรรมด้านทหาร ตำรวจ ศาล
2. ดำเนินการด้านเศรษฐกิจพื้นฐาน เช่น สร้างถนน สะพาน เขื่อน การหาทรัพยากรธรรมชาติ
3. ควบคุมและดำเนินการด้านศึกษาและสาธารณสุข เช่น จัดการศึกษาให้เยาวชน ควบคุมการศึกษาของเอกชน จัดการด้านการรักษาพยาบาลให้ประชาชน
4. ควบคุมและดำเนินการด้านสาธารณูปโภคที่สำคัญ เช่น การรถไฟ การไฟฟ้า การประปา โทรศัพท์ ไปรษณีย์ การจัดเก็บขยะมูลฝอยอันเป็นกิจกรรมที่ประชาชนส่วนมากต้องใช้ร่วมกัน

ส่วนกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไปเป็นสิทธิ์ของเอกชนที่ดำเนินการเสรีโดยมีกลไกราคาเป็นตัวกำหนด

ดังนั้น ระบบเศรษฐกิจของไทยจึงจัดเข้าอยู่ในลักษณะระบบเศรษฐกิจแบบผสม (เกรียงศักดิ์ ราชโคตร, 2551, หน้า 101) โดยมีเอกชนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ และรัฐเป็นผู้ควบคุมให้เกิดความเป็นธรรม และดำเนินกิจกรรมเฉพาะที่สำคัญ ๆ เท่านั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา แม้ว่าจะมีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจโดยรัฐบาลก็ตาม แต่ก็ก็เป็นเพียงการกำหนดแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาแต่ละช่วงเวลาเท่านั้น ส่วนการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยยังอาศัยการทำงานของกลไกราคาควบคู่กับการใช้เครื่องมือของรัฐบาล

นอกจากนี้ นักเศรษฐศาสตร์ยังได้สรุปลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจไว้ดังต่อไปนี้

1. ระบบเศรษฐกิจไทยเป็นระบบเปิด หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ เช่น มีการค้า การลงทุน การก่อหนี้ การเรียนรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี การติดต่อการรับความช่วยเหลือ ตลอดจนความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ
2. ระบบเศรษฐกิจไทยมีลักษณะทวิลักษณ์ ซึ่งคำว่า ทวิลักษณ์ (Dualism) หมายถึง ลักษณะสองอย่างที่แตกต่างกันแต่อยู่รวมในที่เดียวกัน ทั้งนี้ ประเทศไทยมีลักษณะทวิลักษณ์ในทาง

บทที่ 7

ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม

ตามธรรมชาตินั้นมนุษย์ไม่สามารถอยู่คนเดียวได้จึงต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เอื้อเฟื้อกันและกัน ทำให้เกิดสังคมมนุษย์ขึ้นมา การที่สังคมจะดำรงอยู่ได้นั้นขึ้นอยู่กับ การกำหนดวิธีปฏิบัติตนและแนวทางดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม ฉะนั้นในการศึกษาสังคมมนุษย์จึง เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์อย่างมีระบบทั้งแนวความคิดในการเกิดสังคมลักษณะของสังคม และหน้าที่ของสังคม

แนวความคิดการเกิดสังคมมนุษย์

จากเรื่องราวความเป็นมาของมนุษย์นั้นไม่อาจสืบหาที่มาอันแน่นอนได้ แต่อาจคาดคะเนได้ว่า มนุษย์รู้จักรวมตัวเป็นหมู่เหล่า เป็นกลุ่ม มาเป็นเวลานานไม่น้อยกว่าแสนปีแล้ว โดยระยะแรก ๆ ได้รวมตัวกัน อยู่อย่างง่าย ๆ แล้วจึงค่อย ๆ วิวัฒนาการมาจนมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นและกลายเป็นสังคม เป็นบ้าน เมืองอย่างทุกวันนี้ เหตุที่มนุษย์ต้องรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อนหรือเป็นสังคม เป็นบ้านเมืองอย่างทุกวันนี้ ก็เพราะมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกันในการดำรงชีพ หรือมีความต้องการทางกายภาพ เช่น ช่วยกันหาหรือ ผลิตอาหาร ช่วยกันสร้างบ้านหรือที่อยู่อาศัย ช่วยกันสร้างเครื่องมือหรืออาวุธ และช่วยกันป้องกันภัยที่อาจ

เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือจากการรุกรานของมนุษย์ด้วยกัน นอกจากนั้น มนุษย์ยังมีความต้องการทางสังคม คือความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ซึ่งมีนักสังคมวิทยาในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้เสนอแนวความคิดการเกิดสังคมมากมาย โดยสามารถแบ่งได้เป็น 4 ยุค คือ (เกรียงศักดิ์ ราชโคตร, 2551, หน้า 5-11)

1. ยุคโบราณ (ตั้งแต่สมัยกรีกจนถึงศตวรรษที่ 18)
2. ยุคกลาง (ช่วงศตวรรษที่ 19)
3. ยุคใหม่ (ช่วงศตวรรษที่ 20)
4. ยุคปัจจุบัน

ในยุครีกโบราณ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มีได้แบ่งแยกชัดเจน เป็นความคิดรวม ๆ ถ่ายทอดผ่านรูปแบบสุภาษิตและคำพังเพย ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตัวของเหล่านักปราชญ์โบราณทั้งสิ้น เช่น เพลโต, อริสโตเติล จนถึงศตวรรษที่ 17 นักปราชญ์ซึ่งเป็นผู้นำความคิดเกิดมากมายล้วนแต่สำคัญต่อสังคมโลกทั้งสิ้น เช่น โทมัส ฮอบส์, จอห์น ล็อก, ฌอง ชาร์ก ลูโซ ได้มีความคิดเรื่อง “สัญญาประชาคม” ที่มนุษย์รวมอยู่กันเป็นสังคม มีพันธะสำคัญร่วมกัน ในศตวรรษที่ 18 มองเตสกีเออได้มีแนวคิดเกี่ยวกับสังคมว่ามนุษย์ปรารถนาความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันโดยพลอดภัย การจัดการต่าง ๆ ต้องผ่านการใช้อำนาจอย่างมีความสมดุล ตรวจสอบกันและกันได้

ในยุคคลกลางศตวรรษที่ 19 ได้เกิดวิชาสังคมวิทยา มีการอธิบายรายละเอียดสังคมมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสังคม ลักษณะสังคม หน้าที่สังคม มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น คือ การปฏิวัติในฝรั่งเศส การปฏิวัติอุตสาหกรรม การใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน ออกัส ค็องท์ เป็นนักปราชญ์ฝรั่งเศสที่ตั้งชื่อศาสตร์ “สังคมวิทยา” แบ่งระบบสังคมตามความเชื่อเป็น 3 ระบบ คือ ระบบเทวนิยม ระบบปรัชญานามธรรม และระบบวิทยาศาสตร์ ต่อมา เฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์ นักปรัชญาสังคมชาวอังกฤษ เป็นผู้นำทางความคิด ได้ปฏิวัติพัฒนาวิชาจิตวิทยา ชีววิทยา สังคมศึกษา และมานุษยวิทยา ทำให้การศึกษาสังคมมนุษย์มีระบบแบบแผนชัดเจนยิ่งขึ้น

ยุคใหม่แห่งศตวรรษที่ 20 สังคมวิทยาได้แยกจากสังคมศาสตร์สาขาอื่นอย่างชัดเจน มีการศึกษาลึกซึ้งเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม หน้าที่สังคม นักปราชญ์ยุคนี้ที่สำคัญ ได้แก่ เฟอร์ดินาน โทนี, เอสเตอร์ แฟรงควอร์ด, วิลเลียม เกรแฮม ชัมเมอร์ มีการศึกษาทั้งในความต้องการของปัจเจกชนและสถาบันในองค์รวมของสังคม เช่น ปัจจัยใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย สติปัญญา คุณธรรม เศรษฐกิจ และความสมบูรณ์ของร่างกาย โดยบุคคลมีความต้องการร่วมกันด้านอาหาร ความรัก ความพอใจ และความปลอดภัยจากความกลัวต่าง ๆ

บทที่ 8

การจัดระเบียบสังคมและการขัดเกลาทางสังคม

เมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม เพื่อให้สังคมดำรงอยู่และเจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องมีหลักคำจูนหรือเสาเข็มที่แน่นหนา เป็นมาตรฐานยืนยันว่าสังคมนั้นมีความมั่นคง ดังนั้น การดำเนินชีวิตในสังคมมนุษย์จึงต้องมีโครงสร้างของสังคมเป็นกรอบในการจัดระเบียบสังคม เพื่อเป็นข้อบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้มีแบบแผนในการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ประกอบด้วยกลุ่มคน บรรทัดฐานทางสังคม สถานภาพทางสังคม บทบาททางสังคม หน้าที่ของคนในสังคมการขัดเกลาทางสังคม และสถาบันทางสังคม

วิวัฒนาการทางสังคม

ตั้งแต่มนุษย์เกิดมาบนลานโลก สังคมมนุษย์มีวิวัฒนาการตามลำดับขั้นตอนที่แตกต่างกันไป แต่ละขั้นตอนที่เปลี่ยนไปนั้นขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีสังคมแต่ละยุค จากความเรียบง่ายสู่สังคมที่ซับซ้อนสืบสนเทคโนโลยีมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมมาก นักสังคมวิทยาได้แบ่งสังคมออกเป็น ดังนี้ (Alex Thio, 2000, pp.99-43)

1. Hunting-gathering Societies เป็นสังคมล่าสัตว์และเก็บของป่า เป็นสังคมระยะแรก ที่ดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด เกิดขึ้นตั้งแต่มีมนุษย์บนโลก ทุกวันนี้ยังคงพบที่แอฟริกาใต้ มาเลเซีย ออสเตรเลีย มีการใช้เครื่องมือง่าย ๆ ในการล่าสัตว์ จับปลา ใช้มือในการเก็บเกี่ยวพืชในป่า มีการแบ่งงานกันทำ เช่น ผู้ชายล่าสัตว์ ผู้หญิงเก็บเกี่ยว

2. Pastoral Societies เป็นสังคมล่าสัตว์เพื่อการยังชีพ เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 10,000 ปีมาแล้ว ปัจจุบันยังคงพบที่บริเวณทะเลทรายและที่ราบสูงของแอฟริกาเหนือและแอฟริกาตะวันออก ทางตะวันออกกลางของมองโกเลีย มีการเลี้ยงสัตว์ มีแท่งไม้สำหรับขุดหรือเจาะ

3. Horticultural Societies เป็นสังคมกสิกรรมพืชสวน สังคมที่ผลิตอาหาร ได้เอง มีการเพาะปลูกพืชในสวนเล็ก ๆ เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 10,000 ปีมาแล้ว ทุกวันนี้พบในป่าชื้นเขตร้อนในแอฟริกา เอเชีย ออสเตรเลีย และอเมริกาใต้ เครื่องมือที่ใช้เป็นอย่างไร้แบบง่าย เช่น จอบ เสียม

4. Agricultural Societies เป็นสังคมเกษตรกรรม สังคมที่ผลิตอาหารโดยการไถ มีการใช้แรงงานสัตว์ในฟาร์ม สังคมนี้เริ่มมีการตั้งถิ่นฐานถาวรเกิดขึ้น

5. Industrial Societies (สังคมอุตสาหกรรม) สังคมที่ผลิตอาหารโดยใช้เครื่องจักร เกิดขึ้นเมื่อ 250 ปีมาแล้ว สังคมประเภทนี้ ได้แก่ สังคมของประเทศที่ร่ำรวยในยุโรป อเมริกาเหนือ บางส่วนของเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน สิงคโปร์ เครื่องมือเป็นเครื่องจักร ยุคนี้เกิดเมืองใหญ่ ๆ ขึ้น สถาบันการศึกษา สถาบันเศรษฐกิจมีอิทธิพลมากกว่ายุคแรก ๆ ยุคนี้พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์มีน้อยลง ให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากขึ้น

6. Postindustrial Societies (สังคมหลังอุตสาหกรรม) เป็นสังคมที่ผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพสูงด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง เริ่มในปี พ.ศ. 2513 นำโดยสหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศที่ร่ำรวย ยุคนี้เป็นยุคเทคโนโลยีสูง มีเคมีเทคโนโลยีและวิศวกรรมเกิดขึ้น ตลอดจนมีโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น มีความรู้และงานด้านข่าวสารมากขึ้น เมืองขนาดใหญ่เสื่อมลง คนแต่ละคนมีอำนาจและอิสระมากขึ้น ความเท่าเทียมในเรื่องเพศสภาวะ (Gender) มีมากขึ้น

7. ผู้เขียนเพิ่มสังคมยุคปัจจุบัน คือ สังคมออนไลน์เรียกว่า **Digital Societies** สังคมที่มนุษย์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันเป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์หลอมสังคมโลกเป็นสังคมเดียวได้ ความเป็นตัวของตัวเองสูง ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลน้อยมาก การพบกันแบบตาต่อตาน้อยมากคอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสารกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ มนุษย์ยุคปัจจุบันมีโลกส่วนตัวสูงมาก

มนุษย์เราไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดก็ตาม มนุษย์จะต้องมีกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบอะไรบ้าง ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสังคมจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้น ทุกสังคมจึงจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบ

บทที่ 9

สถาบันทางสังคมกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

สังคม คือ การที่มนุษย์รวมตัวอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่ม ซึ่งในกลุ่มหนึ่งนั้นมิอะไร ส่วนใหญ่เหมือนกันหรือคล้ายกัน เช่น ทักษะคติ ค่านิยม ขนบ จารีต ประเพณี และวัฒนธรรมได้มาอยู่ร่วมกันด้วยความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน สัมพันธ์กัน และมาอยู่ในเขตเดียวกันอย่างถาวร

เมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมแล้วจำเป็นต้องมีแบบแผนพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและสนองความต้องการของมนุษย์ จึงกำหนดให้มีสถาบันทางสังคมขึ้น ซึ่งเป็นสถาบันที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ดังกล่าว เช่น ความต้องการอยู่รอด ความต้องการจัดความกลัว ความต้องการทางเพศ ความต้องการความสุขทางใจ การศึกษาและการประกอบอาชีพ

สาเหตุที่มนุษย์อยู่รวมกลุ่มเป็นสังคม

สาเหตุหลัก คือ มนุษย์อยู่คนเดียวโดดเดี่ยวไม่ได้ต้องอยู่รวมกับคนอื่น ๆ เป็นสังคมมีเหตุผลคือ (ณรงค์ โพธิ์ฤกษ์านันท์, 2555, หน้า 80-83)

1. มนุษย์มีระยะเวลาการเป็นทารกนานนับแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงคลอด มีชีวิตอยู่รอดเลี้ยงดูจนเติบโตกว่าจะแยกย้ายจากครอบครัวไปมีครอบครัวใหม่ มีระยะเวลาที่ยาวนานจึงต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้ง

ลูกเล็กและมารดา ต้องอาศัยบิดาหรือสามีในการหาเสปียงอาหาร และดูแลอื่น ๆ ขณะยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้

2. มนุษย์ต้องการตอบสนองความต้องการพื้นฐานและที่หลบภัย ทั้งปัจจัย 4 ที่จำเป็นในชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ยังต้องการความรัก ความอบอุ่น เกียรติยศ ชื่อเสียง ศักดิ์ศรี เพื่อน และความปลอดภัยจากคนและสัตว์ต่าง ๆ ด้วย

3. มนุษย์ต้องการรับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ซึ่งวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้นมีความหลากหลาย ยากง่ายต่างกัน ต้องใช้เวลาในการบ่มเพาะ ถ่ายทอด จึงใช้เวลาอยู่ด้วยกันนาน

4. มนุษย์แบ่งงานกันทำ การอยู่ร่วมกันแบ่งหน้าที่ชัดเจนใครทำอะไร เช่น ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม เทคโนโลยี ความมั่นคงภายนอกประเทศ การรักษาความสงบภายในประเทศ การศึกษาการสาธารณสุข ฯลฯ ทุกคนมีหน้าที่ชัดเจนในการอยู่ร่วมกัน ทุกคนปฏิบัติภารกิจของตนให้สัมฤทธิ์ผล นำมาเรียงร้อยต่อกันแล้วได้ผลงานที่ชัดเจนขึ้น

องค์ประกอบของสังคม

การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ทางกายภาพสังคม และจิตวิทยา ตลอดจนการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ต่างจากสัตว์โลกทั่วไป ซึ่งพิจารณาองค์ประกอบของสังคมได้ ดังนี้

1. การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Group Living) มีประชากรมากกว่า 2 คนขึ้นไป
2. มีอาณาเขตที่อยู่ร่วมกัน (Territory) คือ การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีอาณาเขตดินแดนที่รับผิดชอบร่วมกัน เป็นสังคมเมือง สังคมชนบท
3. การรู้จักเป็นพวกเดียวกัน (Discrimination) สมาชิกในสังคมจะรู้ว่าใครอยู่กลุ่มใด สังคมใด มีปัญหาจะช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อกัน
4. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interaction) คือ การติดต่อซึ่งกันและกัน พุดคุย มีความสัมพันธ์ทางสังคม
5. มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Relationship) มีสัมพันธ์ภาพที่แนบแน่น เป็นอันหนึ่งอันเดียว รักใคร่ ช่วยเหลือกันและกัน
6. มีการแบ่งหน้าที่และให้ความร่วมมือกัน (Division of Labor and Cooperation) โดยสมาชิกตระหนักถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของตนต่อสังคมตามความรู้ ความสามารถที่ตนมีอยู่และมีการร่วมมือกันทำประโยชน์กับสังคมด้วย

บทที่ 10

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลกระทบต่อการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมไทย

การเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และเกิดขึ้นตลอดเวลาไม่สามารถหยุดยั้งได้ สังคมทุกสังคมต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเสมอเป็นเรื่องปกติธรรมดา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่สามารถบอกได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด ที่ไหน อย่างไร มีขอบเขต การเปลี่ยนแปลงขนาดไหน เป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวร และไม่อาจทราบได้ว่าผลแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้น จะเป็นอย่างไร เจริญขึ้นหรือเสื่อมลง โดยการเปลี่ยนแปลงมีองค์ประกอบสำคัญ คือ เวลาการเปลี่ยนแปลงนั้นมักเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจึงกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ค่านิยมความเชื่อความคิดอุดมการณ์ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ

ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมชาติเป็นปกติธรรมดา เป็นสัจธรรมของโลก คือ มีเกิดตั้งอยู่ และดับไปเช่นเดียวกับกาลเวลา และสายน้ำที่ผันผ่านไปไม่หวนคืน การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติเหล่านี้้นำโลกสู่การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาด้วยเหตุปัจจัย

1. ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติด้วยตนเอง
2. ทุกการเปลี่ยนแปลงเกิดจากเหตุปัจจัยทั้งภายนอกที่ควบคุมไม่ได้และปัจจัยภายในที่ควบคุมได้
3. การเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นวงจรมีขาขึ้น ขาลง ต้องมีระบบข้อมูลติดตาม และมียุทธศาสตร์รองรับตามสถานการณ์
4. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนับวันจะรวดเร็วขึ้น รุนแรงขึ้นตามเทคโนโลยีที่พัฒนาไม่หยุดนิ่งเอง

ทำไมต้องเปลี่ยนแปลง

ในความเป็นจริงแม้มนุษย์ไม่ทำอะไรเลย โลกก็เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของโลกที่ไม่หยุดหมุนอยู่แล้ว แต่นัยแห่งความเป็นจริงมนุษย์ทั้งโลกต่างแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรบนลานโลกเป็นประโยชน์แห่งตน พัฒนาศักยภาพในการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ดีขึ้นตลอดเวลา เพื่อก้าวทันสภาวะโลกที่เปลี่ยนแปลงนั่นเอง โดยมีเหตุปัจจัย คือ

1. **เทคโนโลยี** เปลี่ยนแปลงเร็วมาก มนุษย์ต้องเรียนรู้แล้วก้าวให้ทัน Digital World
2. **การศึกษา** พัฒนาเร็วและทั่วถึงมากขึ้น ระดับการศึกษาของคนในภาพรวมดีขึ้นมาก และมีระบบการเข้าถึงการศึกษาหลายช่องทาง รวมทั้งคุณภาพดีขึ้นด้วย
3. **การคมนาคมขนส่ง** ต่าง ๆ สะดวก รวดเร็วขึ้น
4. **รายได้** ของประชากรโลกในภาพรวมดีขึ้นโดยลำดับ
5. **การบริการ** ทุกประเภททั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวดเร็ว ทันสมัยขึ้น โดยเฉพาะภาคเอกชน เน้นบริการถึงที่หมายเป็นบริการเชิงรุกสมบูรณ์ขึ้น
6. **ครอบครัว** มีแนวโน้มทรงตัวและลดปริมาณสมาชิกในครัวเรือน ทำให้การดูแลทั่วถึงขึ้น คนในครอบครัวมีแนวโน้มมีคุณภาพดีขึ้น
7. **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เปลี่ยนแปลงไปมากเนื่องจากถูกทำลาย เป็นผลให้สภาพบรรยากาศโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาหมอกควัน ฝุ่นละอองในอากาศ ภาวะโลกร้อน
8. **คุณภาพชีวิต** ของประชากรโลกดีขึ้นกว่าเดิม ยิ่งคุณภาพชีวิตดีขึ้น ปัญหาการแย่งชิงความสุขยิ่งเพิ่มขึ้น ยิ่งการศึกษาดีขึ้นยิ่งเห็นแก่ตัวมากขึ้น และดูเหมือนว่า ยิ่งการศึกษาภาควิชาการ เทคโนโลยีเจริญขึ้นเพียงใด ในทางตรงข้าม การศึกษาวิชาคน วิชาพื้นฐาน สังคมที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จะลดลง มนุษย์มีพฤติกรรมความเป็นส่วนตัวสูง ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมนุษย์ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ความเป็นสังคมมนุษย์ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์โดยตรง

บทที่ 11

ธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นลักษณะของการช่วงชิงการใช้อำนาจในทางการเมือง การใช้ทรัพยากรในการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันในหลายทาง ลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบให้เกิดความขัดแย้งในสังคมได้ แม้นสังคมใดปราศจากหลักธรรมาภิบาล สังคมนั้นมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งสูง ซึ่งนำมาสู่ความหายนะถึงล่มสลายของสังคมและบ้านเมืองโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

ความหมาย

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานของภาครัฐที่มุ่งสร้างส่งเสริมความดีงามที่มีอยู่ในสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม (เกรียงศักดิ์ ราชโคตร, 2551, หน้า 193)

ธรรมาภิบาล ความคิดเห็นของผู้เขียน หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี นำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

ความสำคัญ

ธรรมาภิบาลเป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมืองตามวิถีทางธรรมาธิปไตย คือการปกครองโดยธรรม มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงการจัดการระบบกลไกต่าง ๆ ทั้งภาคราชการ องค์การของรัฐ รัฐบาล การบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ (Independent Organization) องค์กรเอกชน กลุ่มชมรม และสมาคมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (Civil Society) ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้อง เป็นธรรม

หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี เพราะมีการปรับวิถีคิด วิธีการบริหารราชการของประเทศไทยทั้งระบบ โดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมา เพื่อทุกคนทุกฝ่ายในประเทศร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหา พัฒนานำพาแผ่นดินนี้ไปสู่ความมั่นคง ความสงบสันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล ดังพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” หลักธรรมาภิบาลจึงตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง ดีงาม มั่นคง หรือธรรมาธิปไตยที่มุ่งให้ประชาชน สังคมระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การบริหารจัดการ การบริหารในทุกระดับ ปรับวัฒนธรรมขององค์กรภาครัฐใหม่ เพราะระบบราชการที่แข็งตัวเกินไปทำให้ไม่มีประสิทธิภาพและขาดความชอบธรรม กฎเกณฑ์เข้มงวด ช่องทางการสื่อสารขาดตอน รัฐไม่สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง ทำให้เกิดความขัดแย้ง ช่างชิงอำนาจ และความล้มเหลวของระบบราชการ และรัฐบาลจึงทำให้ความคิดเกี่ยวกับ Government เปลี่ยนไป กลายเป็น Governance ที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ (เกรียงศักดิ์ ราชโคตร, 2551, หน้า 193)

1. ภาครัฐต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงาน/กลไก การบริหารให้สามารถบริหารทรัพยากรของสังคมอย่างโปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และมีสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยจะต้องมีเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้ทำงานโดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง และสามารถร่วมทำงานกับภาคประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่นเป็นมิตร

บทที่ 12

เศรษฐกิจพอเพียง

ปฐมบท

ตามประวัติศาสตร์เชื่อว่าชนชาติไทยสืบเชื้อสายมาจากพวกมองโกล ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีนแถบภูเขาอัลไต ได้อพยพหลบหนีจากผู้รุกรานลงตอนใต้สู่ดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งมีชนชาติขอมปกครองอยู่ และได้รวบรวมไพร่พลแย่งการปกครองจากขอมตั้งเมืองสุโขทัยเป็นราชธานีราวปี พ.ศ. 1781 (สุทัศน์ สิริสวย, อ้างในสมพงศ์ เกษมสิน, 2515 หน้า 2) โดยมีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นพระปฐมบรมกษัตริย์ ผู้สร้างชาติไทยต้นราชวงศ์พระร่วงเจ้า สืบทอดสันตติวงศ์มาทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี ถึงกรุงรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน (จังหวัดพิษณุโลก, 2553, หน้า 9-25)

สังคมไทยได้ซึมซับอิทธิพลจากขอมอย่างมาก (สมพงศ์ เกษมสิน, 2515, หน้า 24-28) การปกครองใช้ระบบทวารสิทธิ์ เทวนิยม หรือสมมติเทวราช ซึ่งถือว่าองค์อำนาจมีได้มาจากประชาชน แต่ได้รับบัญชามาจากสวรรค์เบื้องบน ประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครองถือว่าอยู่ภายใต้ร่มบารมี มิใช่เป็นการกดขี่ แต่เป็นสวัสดิมงคลแก่ชีวิต (สมพงศ์ เกษมสิน, 2515, หน้า 25-37) ซึ่งลักษณะสำคัญของการปกครองแบบทวารสิทธิ์ (Divine Rights) มีข้อสังเกต 3 ประการ คือ

1. รัฐเกิดโดยพระเจ้าบงการ
2. พระเจ้าทรงเป็นผู้แต่งตั้งผู้ปกครองรัฐ
3. ผู้ปกครองรัฐมีความรับผิดชอบต่อพระเจ้าเป็นเจ้าเพียงผู้เดียว

โดยที่ไทยรับระบบการปกครองแบบทิวสิทธิ์มาจากขอมและฮินดู พระมหากษัตริย์ถูกยกย่องเป็นเสมือนสมมติเทพ หลักเกณฑ์การปกครองอาศัยหลักทศพิธราชธรรมตามคติฮินดูหรือพราหมณ์ ดังนั้นลักษณะสังคมไทยจึงเป็นสังคมยึดมั่นและเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์ จากความเชื่อดังกล่าวทำให้พิธีกรรมต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์แตกต่างจากบุคคลธรรมดาตามคติของพราหมณ์ ลัทธิไสเลนทร์ เทวราชา และจักรวาทิน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2549, หน้า 17)

กษัตริย์นักปราชญ์

ประเทศไทยและคนไทยโชคดีที่อยู่ภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารแห่งพระมหากษัตริย์ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งประเทศจนถึงปัจจุบัน โดยเนื้อแท้ของทฤษฎีการเมืองการปกครองซึ่งนักปราชญ์การเมืองยุคโบราณนามว่า เพลโต (Plato) ได้อธิบายไว้ในหนังสือ The Republic ว่า ผู้ปกครองที่ดีต้องเป็นกษัตริย์นักปราชญ์ (Philosopher King) มีจิตสำนึกในคุณธรรม ปกครองด้วยเมตตาธรรม ทศพิธราชธรรม (เกรียงศักดิ์ ราชโคตร, 2515, หน้า 168-169) ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงใช้หลักนี้ปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ประสบความสำเร็จสมควรเสวยหน้าตลอดมา สู่ยุครัตนโกสินทร์แผ่นดินรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร 70 ปีที่ทรงครองราชย์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากมาย ทั้งสอนให้จำ ทำให้ดู และอยู่ให้เห็น ทั้งเรื่องใหญ่ระดับโลก ระดับประเทศ และเรื่องเล็ก ๆ ระดับบุคคล ไม่เคยคลาดจากสายพระเนตรของพระองค์ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ ทรงมีจิตวิญญานของผู้ปกครองที่ปรารถนาให้ประชาชนพ้นจากทุกข์ภัย มีความเป็นอยู่ที่เป็นปกติสุข ร่มเย็นเสมอหน้าตามอัตภาพและศักยภาพแห่งตน โดยพระองค์ทรงเน้นที่ทางสายกลางคือความพอเพียงเป็นสำคัญ

เศรษฐกิจและสังคมไทยมีความเปราะบาง พิจารณาได้จากความเหลื่อมล้ำในสังคม ความขัดแย้งทางการเมือง และปัญหาในชนบท แนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสำคัญมากขึ้นในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเหล่านี้ ดังนั้น คนในสังคมจึงควรทำความเข้าใจที่มาที่ไปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เห็นตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และจะเห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางออกสำคัญที่ทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากกับดักประชานิยมที่เป็นปัญหาระดับประเทศ

แนะนำหนังสือ

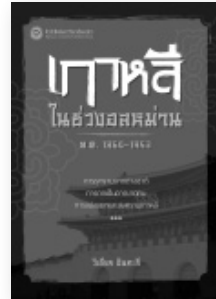
10 เรื่องรู้เขาก่อนเข้าชุมชน

ผู้แต่ง: ผศ. ดร.กวิณธร เสถียร

ปีพิมพ์ : 1/2562

ตำราพิชัยสงครามชุมชน มีคำกล่าวถึง “รู้เขารู้เรา ร้อยรบมิพ่าย” ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญหนึ่งในการศึกสงคราม ทั้งยังถูกนำไปใช้พัฒนาความคิด หรือกำหนดกลยุทธ์ด้านต่างๆ อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน กรณีการศึกษาวิจัยชุมชนก็สามารถนำมาปรับใช้ได้ เพราะหากไม่รู้เขารู้เรา การเข้าชุมชนก็อาจเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ตัวอย่างเช่น ขณะซักถามผู้เฒ่าผู้แก่ว่า “ประเพณีสำคัญของคนที่นี่มีขึ้นเดือนไหน” ซึ่งเมื่อไหร่ที่คำตอบระบุเป็นเลขเดือน ผู้สัมภาษณ์มักนึกถึงเดือนสากล ซึ่งอันที่จริงท่านหมายความว่าเดือนตามปฏิทินจันทรคติ

เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาข้างต้น หนังสือเล่มนี้จึงประมวล 10 เรื่อง ควรรู้เขาก่อนเข้าชุมชน ซึ่งจะประกอบเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาทุกระดับ รวมถึงนักวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา การวิจัย หรือการพัฒนาชุมชน โดยทบทวนสาระความรู้ผ่านข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชข. 2ค) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กลุ่มชาติพันธุ์ พันธุ์ข้าว ประเพณี 12 เดือน ทรัพยากรป่าไม้ ภัยธรรมชาติ กูเกิลแมพ แผนพัฒนาท้องถิ่น และเครือข่ายทางสังคม

เกาหลีนุชฉะหม่าน

ค.ศ. 1864-1953 :

การรุกรานจากต่างชาติ การตกเป็นอาณานิคม การแบ่งแยก และสงครามเกาหลีนุชฉะหม่าน

ผู้แต่ง: ผศ. ดร. วิเชียร อินทะลี

ปีพิมพ์ : 1/2562

ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ของเกาหลีนุชฉะหม่านระหว่างค.ศ. 1864-1953 ที่เกาหลีนุชฉะหม่านต้องเผชิญเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ การรุกรานจากต่างชาติการตกเป็นอาณานิคม การแบ่งแยก และสงครามเกาหลีนุชฉะหม่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเกาหลีนุชฉะหม่านทั้งสอง รวมทั้งมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาถัดมา ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันสำคัญประการหนึ่งว่าการศึกษาเหตุการณ์ในอดีต ย่อมทำให้เห็นความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในช่วงถัดมาอันสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังข้อสังเกตของนักวิชาการที่ว่าประวัติศาสตร์ถือว่า มีคุณูปการต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เทคนิคการอ่านเชิงวิชาการ

ผู้แต่ง: ผศ. สถิตินารถ ศรีศิริธัญ

ปีพิมพ์ : 2/2561

ตำราเรื่อง เทคนิคการอ่านเชิงวิชาการ-เล่มนี้ นำเสนอความรู้ทางกว้างเพื่อให้ผู้อ่านที่ไม่เชี่ยวชาญ การอ่านงานเขียนวิชาการได้รู้จักและสัมผัสงานเขียนวิชาการประเภทต่างๆ ที่สำคัญ โดยแนะนำแนวทาง การอ่าน พร้อมทั้งเสนอตัวอย่างการอ่านไว้อย่างแน่นชัด

คุณค่าที่แตกต่างของตำราเล่มนี้ คือความไม่หวัหระ ทว่าละเอียดถี่ถ้วนของคำอธิบายที่เข้มข้น ไม่เหมาะสำหรับผู้ที่สามารถอ่านงานเขียนวิชาการได้แคล่วคล่องแต่เหมาะสำหรับผู้ที่รู้จักงานเขียนวิชาการ ไม่แน่นชัดและต้องการเรียนรู้วิธีการอ่านในระยะเวลากำกัถ

ผู้เขียนค่อนข้างเชื่อมั่นว่าตำราเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านที่ไม่ชำนาญการอ่าน-สามารถอ่านงานเขียนวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดีขึ้นเป็นลำดับ ตามปริมาณการอ่านและการฝึกฝน-โดยอาศัยเทคนิค การอ่านซึ่งผ่านการทดลองใช้ในชั้นเรียนรายวิชาการอ่านเชิงวิชาการแล้วประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ดี-ไม่มีตำราเล่มใดช่วยให้สามารถอ่านงานเขียนวิชาการได้ดีที่สุด-ถ้าไม่หมั่นฝึกฝน การอ่าน แม้แต่ตำราเล่มนี้ก็ทำได้เพียงช่วยร่นระยะเวลาการเรียนรู้วิธีการอ่าน-เพื่อให้คุณมีเวลาเหลือสำหรับ ฝึกฝนการอ่านด้วยเทคนิคที่แนะนำเท่านั้น

การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์

ผู้แต่ง: รศ. ดร.วัลลภ สุขสวัสดิ์

ปีพิมพ์ : 2/2561

การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์ เป็นการแสวงหาความรู้ในสาขาต่าง ๆ ของรัฐศาสตร์ในเชิงประจักษ์ เพื่อบรรยายลักษณะ ทำนายความสัมพันธ์ หรืออธิบายความสัมพันธ์เชิงตรรกะของปรากฏการณ์ทางรัฐศาสตร์ โดยการใช้ทฤษฎี หรือกรอบแนวคิดทางรัฐศาสตร์ และ/หรือศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างกรอบและดำเนินการศึกษา มีกระบวนการดำเนินงานและอาศัยระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเน้นการใช้ตัวเลข เป็นหลักฐานและการวิเคราะห์เชิงสถิติ และอาศัยกฎของความน่าจะเป็นในการอธิบาย ผลการวิจัยให้มีความแม่นยำและเชื่อถือได้ หนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามของผู้เขียนที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้วิจัยที่ต้องการทำการวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์ ให้ทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ว่าด้วยทฤษฎีรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมสมัย

บรรณาธิการ : ผศ.วัชรพล ศุภจักรวัฒนา และคณะ

ปีพิมพ์ : 2/2561

การเปลี่ยนแปลงของรัฐในรอบกว่าทศวรรษที่ผ่านมา นำมาซึ่งความเป็นพหุนิยมความซับซ้อน ของการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รวมไปถึง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างมโหฬาร มากกว่าที่เราจะทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ในมิติเดียว หรือใช้องค์ความรู้เพียงอย่างเดียวได้เพื่อเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สนใจเรื่องรัฐต้องอาศัยมุมมอง แบบสหวิทยาการในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของรัฐในยุคสมัยใหม่ที่ลึกซึ้งมากขึ้น “หนังสือเล่มนี้ เป็นความพยายามของนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยภูมิภาค ที่จะฉายภาพความรู้สำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ ที่เป็นความร่วมมือและมีหลากหลายหลายประเด็นทางวิชาการ เพื่อจะช่วยเหลือวิทยพัลว้ตรของรัฐสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจนขึ้น

ยล เยี่ยม เยือน เหยา:

แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผู้แต่ง: ผศ. ดร. บุญยสฤกษ์ อเนกสุข

ปีพิมพ์ : 2/2559

“...ข้อที่นำแปลกใจสำหรับสังคมไทยก็คือความพยายามอธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งยังมีคลุมเครืออยู่ไม่น้อย_บ้างก็ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำกัดเฉพาะการท่องเที่ยวในนานเทศกาลและประเพณีเท่านั้นในขณะที่บางความหมายขยายไปจนถึงการเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์แหล่งโบราณสถาน และวัดอารามหรือบางแห่งอธิบายว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ เป็นต้น ทั้งที่ในความเป็นจริงสิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากทุนทางสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นต้นทุนของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแทบทั้งสิ้น มิพักที่จะกล่าวถึงประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลอดจนความเกี่ยวพันระหว่างการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและบริบทหรือประเด็นร่วมสมัยที่ท้าทายให้วงวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในปัจจุบันกลับกลายเป็นการนำเสนอแยกจำเพาะศาสตร์ในสาขาที่นักวิชาการมีความเชี่ยวชาญ เช่นศาสตร์ทางบริหารธุรกิจ ศาสตร์ทางมานุษยวิทยา ศาสตร์ทางพัฒนาสังคม ฯลฯ มากกว่าจะมีการเรียบเรียงให้เห็นภาพรวมที่สอดคล้องกับในลักษณะของการเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary)...”

นวัตกรรมทางสังคมและการเรียนรู้

ของแรงงานข้ามชาติมอญในประเทศไทย

ผู้แต่ง: รศ. ดร.พัชรินทร์ สิริสุนทร

ปีพิมพ์ : 1/2562

ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของชาวมอญและชาวไทยรามัญ ที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตต่าง ๆ ในชุมชนชนมอญ สะท้อนความจริงเรื่องการเปลี่ยนแปลงความคิดเรื่อง ความเป็นชาติ และการประดิษฐ์ “ความเป็นมอญ” ที่เกิดขึ้นท่ามกลางความแตกต่าง และการผสมผสาน ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนและทับซ้อน บนพื้นที่ใหม่ ๆ ที่มีพลวัตผ่านการอพยพเคลื่อนย้ายซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา กระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะสะสมและเลื่อนไหล สำนึกและตัวตนของแรงงานข้ามชาติมอญจึงไม่ได้ถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอกเช่นในอดีต แต่ถูกพัฒนาขึ้นบนความสมดุลของประสบการณ์และทักษะในการใช้ชีวิตอย่างมีเป้าหมาย

☎ 0 5596 8833-8836

📍 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

✉ nuph@nu.ac.th

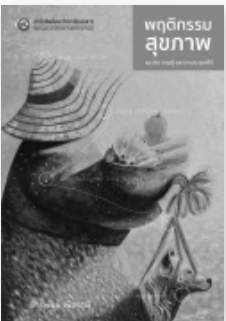

เทคนิคการสรุปความ

ผู้แต่ง: ผศ. วรารัตน์ มหามนตรี

ปีพิมพ์ : 1/2562

หนังสือเทคนิคการสรุปความเล่มนี้มีเนื้อหาครอบคลุมวิธีการสรุปความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่พบเห็นได้จากสื่อในชีวิตประจำวัน อาทิ สารคดี บันทึกลงคีย์ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ โดยนำวิธีการจดบันทึกแบบ Cornell Notes ของ Dr. Walter Pauk มาประยุกต์ใช้ในการเขียนเรียบเรียงเนื้อความสรุป อีกทั้งยังมีการสรุปความในการเขียนผลงานวิจัยเพื่อให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนผลงานวิจัยบางองค์ประกอบ และเพื่อป้องกันการลักลอกและละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานวรรณกรรมพร้อมตัวอย่างประกอบอย่างชัดเจนในแต่ละบท เพื่อให้ผู้อ่านสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจในทุกสาขาอาชีพ

พฤติกรรมสุขภาพ

จากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ผู้แต่ง: ผศ. ดร.จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ

ปีพิมพ์ : 3/2562

ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปกี่ร้อยก็พันปีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ก็ยังคงเป็นงานยากเสมอและต้องเผชิญกับเป้าหมายใหม่ ๆ ที่ท้าทายมากขึ้นทั้งจากเงื่อนไขทางสังคมที่หลากหลายซับซ้อนและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ผันแปรไปอย่างรวดเร็ว

ถึงแม้ว่าการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์จะยังคงเป็นงานยากต่อไป แต่ผู้เขียนก็หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์ช่วยให้งานยากเหล่านี้กลายเป็นงานยากที่สนุก เป็นงานยากที่ทำหาย และเป็นงานยากที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากงานยาก ๆ เหล่านี้เองที่นอกจากจะทำให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว ยังนำมาซึ่งความรู้สึกปลื้มปิติยินดี และสามารถสร้างรอยยิ้มกว้างในหัวใจให้กับนักสาธารณสุขตัวเล็ก ๆ ที่ทำงานในชุมชนได้อย่างที่สุขเช่นกัน

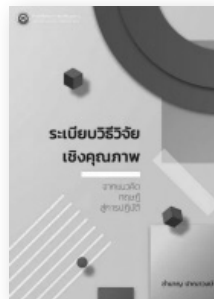
เภสัชระบาดวิทยา

พื้นฐานและการประยุกต์

บรรณาธิการ: รศ. ดร. ภก. อีรพล ทิพย์พยอม และคณะ

ปีพิมพ์ : 1/2562

เภสัชระบาดวิทยา (pharmacoepidemiology) คือ การศึกษารูปแบบและผลจากการใช้ยาในประชากรกลุ่มใหญ่ โดยใช้แนวทางการศึกษาด้านระบาดวิทยา หนังสือเล่มนี้ รวบรวมองค์ความรู้ด้านเภสัชระบาดวิทยาที่มีรูปแบบการนำเสนอ เน้นการอธิบายให้ผู้อ่านสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ด้วยตัวอย่างจากการศึกษาจริง เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ มีประโยชน์ต่อนักศึกษเภสัชศาสตร์ เภสัชกร แพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาของผู้ป่วย เพื่อช่วยเสริมความเข้าใจรูปแบบการวิจัยและการดำเนินการด้านเภสัชระบาดวิทยา อันจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถแปลผลและประเมินความน่าเชื่อถือของการศึกษาด้านเภสัชระบาดวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และปลอดภัย

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

จากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ผู้แต่ง: ผศ. ดร.ชำนาญ ปาณาวงษ์

ปีพิมพ์ : 1/2562

“งานวิจัยมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีขั้นตอน กระบวนการ และการให้คำตอบที่แตกต่างกัน งานวิจัยที่เป็นเชิงคุณภาพก็เป็นประเภทหนึ่ง ที่มีขั้นตอน กระบวนการ และการให้คำตอบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในรูปแบบของการอธิบาย ให้รู้ถึงภูมิหลังที่มา สภาพปัจจุบัน และอนาคต ได้เป็นอย่างดี หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึง ขั้นตอน กระบวนการในการได้มาซึ่งคำตอบของงานวิจัย เชิงคุณภาพอย่างละเอียด ตามประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้รวบรวมมา”